No. 1831 Zaterdag 1 Februari 1919. 36ste Jaargang

AMIGOE DI CURAÇAO

WEEKBLAD VOOR DE CURAÇAOSCHE EILANDEN

Dit Blad verschijnt elken Zaterdag.
Abonnementsprijs voor Curaçao, Bonare, Aruba en de Bovenwindsche eilanden per drie maanden fl. 2.— bij vooruitbetaling.

BUREAU VAN DIT BLAD
Waterkant No 4, Overzijde.
DRUKKER. B. L. BOGAERS.

Voor het Buitenland per jaar fl. 10.—
Afzonderlijke nummers fl. 0.15.
Prijs der Advertentiën van 1—7 regels f. 0.50; voor elken regel meer 7½ cts.

God's verhouding tot het kwade.

Zagen wij de vorige maal, hoe Gods Voorzienigheid alle schepselen tot voordeel strekt, hen onder de vleugelen eener milde goedertierenheid beschut, thans willen wij de schijnbaar rechtmatige klacht beantwoorden: Waarom wordt dan de wereld met zoo talrijke rampen bezocht en treft het ruw om zich heen slaande ongeluk vaak degenen, die door hun braaf en deugdzaam leven of minstens zonder groote schuld een dergelijk lot niet verdienden?

Om God's verhouding hiertoe aan te geven, is het vooreerst noodzakelijk na te gaan, wat onder het woord „kwaad" verstaan wordt. De Theologanten verbreken hier de grenzen van den engen kring, waarin dit idee meestal wordt besloten gehouden en terwijl zij het monopolie ontnemen aan de zedelijke orde om beslag te leggen op dit begrip, betrekken zij in dit denkbeeld tevens alle geestelijke en lichamelijke rampen, die de schepselen kunnen overkomen, alles, wat, naar onze uitdrukking, „kwaad voor hen" kan zijn, zoowel in de natuurlijke als in de bovennatuurlijke orde. Als gevolg daarvan stellen zij een drievoudige indeeling vast: het natuurlijk kwaad, het kwaad door schuld (zedelijk kwaad) en het kwaad als straf.

Omdat nu elk kwaad een beroving is van iets goeds, zooals de blindheid het gemis inhoudt van het licht der oogen, een ziekte van de bloeiende gezondheid, zooals rampen een einde maken aan een gelukkig bezit en het terugtrekken van God's hand den mensch van de geestelijke goederen, zelfs van het eeuwig geluk berooft, daarom mogen wij de drie bovengenoemde begrippen aldus verduidelijken.

Het natuurlijk kwaad is de berooving van een natuurlijk goed. Aan 's menschen ziel ontspringen als aan een bron de geestelijke vermogens; hij is begaafd met verstand en vrijen wil en door zijn stoffelijke organen vangen zijn zintuigen de kenvoorwerpen van buiten ter verwerking op. Zijn lichaam is volgens een normale constitutie van ziekten en gebreken bevrijd, terwijl een matige welgesteldheid, in goederen verlegd, voor hem een levensvoorwaarde uitmaakt.

Ook de andere schepselen bezitten natuurlijke volmaaktheden als gevolg van hun wezenskarakter. Wordt nu een schepsel beroofd van een der goederen, welke hem feitelijk toekomt, dan spreekt men van een natuurlijk kwaad. Een mensch, geslagen door melaatschheid, een krankzinnige, een blinde knaap, een kreupel lier, iemand, die door brand of schipbreuk zijn goederen heeft verloren, van allen zegt men, dat zij getroffen zijn door een natuurlijk kwaad, een natuurlijken ramp.

Het kwaad door schuld is het zedelijk kwaad, de zonde. Deze bestaat in de berooving van een goddelijk goed; immers zij verbreekt de door God gestelde zedelijke orde, werpt de moraalwet omver, die on se verhouding tot Hem bepaalt als Schepper en einddoel. Door het zedelijk kwaad stooten wij God van ons af en stellen Hem achter bij een eindig voorwerp, waarin wij het einddoel onzer handelingen verleggen. Daardoor tasten wij God in Zijn eer aan, ontnemen Hem deze (althans wij trachten dit te doen) en plegen dus roof aan Zijn bezit, aan een goddelijk goed. Dit maakt de zonde dan ook tot een beleediging, oneindig in zwaarte.

Het kwaad als straf is de berooving van een goed omreden van schuld. Het gemis der vrijheid, door een rechter als straf aan een misdadiger opgelegd, is voor dezen een kwaad, gelijk ook het onthouden van geschenken door ouders aan hun ongehoorzame kinderen. God kan Zijn zegenende hand terugtrekken van de zondaars, zoodat welvaart en geluk van hun deur wijken. Als straf voor hun misdaden schenkt Hij hun somtijds niet meer de noodige genaden, ja zelfs het gemis der eeuwige gelukzaligheid is een kwaad wat hen overkomt als straf hunner hardnekkige boosheid. Alle natuurlijke rampen, boven aangehaald, kunnen als straf den mensch treffen en hem dus van een eindig geluk berooven.

Vóór wij nu Gods verhouding tot dit driesoortig kwaad bepalen, moet een kleine verkenningstocht vooraf gaan naar het gebied en de werking van den wil.

De wil, de goddelijke zoowel als de menschelijke, kan zijn begeerdaad uitstrekken over iets, wat hij nastreeft *om deze zaak zelf*. Zoo is elk te bereiken doel het eindpunt van zijn verlangen. Het keurig afgewerkte schilderij, de sierlijk gebouwde tempel, het schip, in veilige haven binnengevoerd, de ontvangén geldsom voor zijn handelswaren, vormen het doel, dat zich de kunstenaar, architect, kapitein of koopman hadden voorgesteld en waarom al het werk is begonnen, alle moeite en opoffering gedragen.

De *middelen* echter, die tot het begeerde doel hebben geleid, zijn ook in den wilsdaad betrokken geweest, doch op een andere wijze. Waar de hoofdgedachte vasthield aan de bereiking van de zuivere gelijkenis met het origineel, daar moesten ook de kleurmenging, de penseelzuivering, de zorgvol besteede werkuren als noodzakelijke middelen worden gewild, beter gezegd, medegewild om reden van het doel, daar zonder deze het effect, de kroon op den arbeid, niet bereikt kon worden. Een zieke, wien een bittere medicijn wordt voorgeschreven door den geneesheer, wil deze, hoewel met tegenzin om den wrangen nasmaak, innemen, doch alleen als middel om tot herstel der gezondheid, het begeerde doel. Hieruit blijkt, dat men het nagestreefde goed, in het doel vervat, hooger moet aanslaan dan het voor deel en geluk, waarvan een kwaadaanbrengend middel ons berooft.

De wil kan zich echter ook bloot als toeschouwer tot een gebeurtenis verhouden, zonder eenige inmenging. De politieman, die een diefstal gadeslaat zonder in te grijpen, de menigte, die bij een brand geen behulpzame hand uitsteekt tot redding, de schout, die een berucht speelhol in zijn gemeente niet doet sluiten, zij allen *willen* deze ongelukken of mistoestand wel niet, doch laten ze toe, ofschoon verhindering mogelijk is.

Thans zijn wij aan het hart der quaestie: hoe staat God's wil tegenover het drievoudig kwaad?

Geen enkel dezer drie wil God als *doel*, als oogmerk van Zijn handelingen. Dit is niet speciaal voor God doch eveneens voor elk ander schepsel onmogelijk. Immers iedere wil, elk streefvermogen richt zich op zijn natuurlijken verzadiger, het goede en zij, die door dwaling en zelfbedrog verblind, het kwaad, de zonde najagen, zoeken daarin het genot met zijn valschen schijn van goedheid. Zelfs degene, die zich van het leven berooft, meent zich gelukkiger in den toestand zonder aardsche ellende en lijden. Niemand wenscht zich een kwaad toe, wat hem nadeel berokkent of slechter maakt, doch allen streven naar verbetering, hetzij zedelijke, maatschappelijke, financieële of welke dan ook. Waar de mensch zich echter nog kan laten bedriegen en verblinden door de lichtzijde van het schijngoed, daar is zulks voor den wijzen en alwetenden God onmogelijk.

Als *doel* kan God dus geen enkel kwaad willen. Maar als *middel* dan? Zeker, en wel het natuurlijk kwaad en het kwaad als straf.

Gelijk wij boven hebben gezien, wil iemand de middelen slechts, omdat hij zonder deze zijn doel niet kan bereiken; hij moet ze als het ware „op den koop toe" willen. Om de hooge waarde van het goede, dat het doel hem schenkt, verdraagt hij de kwade ongemakken, welke hem van menig goed berooven, zooals b. v. van vele rustige uren, van het zich kunnen neervleien in de koele schaduw, het meedoen aan menig pretje, enz. Steeds houdt het werken (middel) hem van deze gemakken af. Men wil dus de middelen alléén om het hoogere goed en zoo ook God, ofschoon Hij zelf natuurlijk niet van eenig goed beroofd wordt. Hij kan het natuurlijk kwaad en het kwaad als straf willen om een hooger goed te bereiken; Hij kan dit kwaad dus veroorzaken als een middel, ondergeschikt aan het verheven doel, dat Hij met Zijn handeling voor heeft. En dat dit doel een waardevoller goed omvat dan het relatief luttele voordeel, waarvan de schepselen door het kwaad worden beroofd, is duidelijk.

God's doel bij de schepping was, Zijn eigen heerlijkheid te openbaren en van Zijn volmaaktheden aan het geschapene mede te deelen naar hun draagkracht. De uitstraling Zijner glorie, het tentoonspreiden van Zijn oneindig volmaakte krachten en eigenschappen in het wondervolle werk Zijner handen, het te pronk stellen van Zijn grootheid in de luisterrijke voortbrengselen van het heelal, dat den Maker van dit kunstgewrocht verraadt, ziedaar het hooge doel, wat bij God voorzat, toen Hij in één moment de prachtige schepping uit het niet te voorschijn bracht.

Doch de wereld staat ondanks haar afstraling van God's majesteit oneindig ver beneden haar schepper; ook voor den mensch is zij geen einddoel, geen blijvende woonstede, doch slechts een plaats van doorgang om te komen tot een eeuwig geluk. Als middel om deze waarheden steeds helder te belichten, kan God de onvolmaaktheden en natuurlijke rampen op dit ondermaansche willen en veroorzaken, kan Hij de helder glanzende zon aan den hemel doen afwisselen door donker dreigende wolken. De rivier treedt buiten haar oevers en in enkele oogenblikken worden lachende landerijen verzwolgen, een uitgeslingerde bliksemstraal veroorzaakt een fellen brand, die honderden menschen dakloos maakt, de neerkletterende hagel verwoest den rijpenden oogst, door een geweldige ontploffing boeten duizenden hun leven in, de grootsche „Titanic" vergaat met man en muis. 't Is de vinger God's, van den Heer en Meester over alle leven, die deze rampen ondergeschikt maakt aan een hooger goed, hetwelk wij in elk bijzonder geval niet kunnen aanwijzen, omdat Hij het ons niet heeft geopenbaard.

Speciaal voor den mensch, wien God als doel voorschreef, na een leven van trouwen dienst Hem eeuwig te aanschouwen en te beminnen in den hemel, kan God deze natuurlijke rampen en het kwaad als straf willen. Daardoor immers wendt Hij middelen aan, die leiden tot het verheven goddelijk doel; de uitspreiding van Zijn goedheid over het menschdom. De deugdzamen en eenvoudigen van harte bezoekt God op hun levensweg met kruisjes en tijdelijke rampen, zendt Hij ongeluk en ellende over om zoo hun geduld te stalen, den lijst hunner verdiensten te verlengen, hun kleine fouten en menschelijke zwakheden te doen uitboeten. In het lijden doorloopen zij de oefenschool der deugd en vinden zij een door God zelf bereid voorbehoedmiddel tegen het kwaad, waartoe een geregelde en onafgebroken voorspoed hen lichtelijk kon aanzetten. Door tijdelijke rampen drukt God zelf dit gevaar den kop in en blijft de mensch het oog *gericht houden op den Hemelschen Vader, Die een eeuwigheid* vóór Zich heeft om hen te beloonen, die Hij in het vuur des lijdens heeft gelouterd. Zoo hebben duizenden God's wijze Voorzienigheid geprezen, Die hen kwaad en lijden overzond als middel tot zekerder bereiking van hun eeuwig geluk.

En wat het kwaad als straf aangaat, is niet de geheele wereldgeschiedenis een duidelijk—sprekend bewijs van deze waarheid, dat de zondaren zich bekeeren onder de tuchtigende hand God's? Hebben niet koningen en volkeren, door Hem geslagen en neergezeten in asch en bere, erkend, dat een hoogere macht hun lot bepaalde en hun leven bestuurde? Met deemoedigen blik opziende naar omhoog, grepen zij naar de geeselende hand om deze te kussen en te zegenen als dank voor hun behoud. Denkt hier aan de broeders van Joseph in Egypte, aan koning David, Achaz, aan het Israëlitische volk tijdens de Babylonische gevangenschap, aan zoovele geslachten en stammen, die door het schouderspijnigend kruis en door de zwarte schaduw van het lijden op het goede pad zijn teruggekeerd. Blijven de

Een akelige geschiedenis.

De bergen van Oost-Mongolië bieden den roovers en baanstroopers zoo'n gewenscht verblijf, dat zij er aanhoudend vertoeven; geen wonder dat in de valleien vele verhalen over hunne strooptochten de ronde doen.

Een zeer akelig feit greep in den laatsten tijd plaats. Dit is echter geen verzinsel maar een ware gebeurtenis, zooals uit het volgende blijken zal.

De familie Wang woonde in een ravijn bij Kien—p'ing. Het waren goede kleine boertjes, die als zoovele anderen,, met noesten vlijt en overleg de twee eindjes van het jaar fatsoenlijk aan elkander konden binden, zelfs wat over konden houden.

Het is waar, dat geluk den rijkdom overtreft; maar vele menschen, waaronder ook Wang's zoon, zijn van een ander gevoelen. Zij zijn met een rustig werkzaam leven niet tevreden en streven er naar zoo spoedig mogelijk rijk te worden. Dat is de reden waarom de zoon van Wang zijn zware roode ossen vaarwel zei en naar Mandchoerijë trok om er zijn geluk te beproeven. Na een jaar begon den vader het wachten op den terugkeer van zijn rijken zoon te vervelen en zag hij den welstand nog in een ver verschiet. — Wat te beginnen? — Wel, dacht hij, neem den stok ter hand (word roover), net als zoovele anderen doen.

Jammer, hij was reeds over de vijftig; „op dien leeftijd kan men niet meer paard rijden", een uitdrukking waarmede men in die streek de deftigste afdeeling roovers-te-paard aanduidt: roovers, die min of meer ridderlijk optreden, echte waaghalzen, die paarden berijden, prachtig van bouw en zoo vlug op hun slanke, lenige pooten, dat de soldaten noch de politie van het land de berijders kunnen vangen.

Met dat alles was zijn keuze beperkt tot het minder edele ambacht der — *ta kang tzeu* — der stokdragers.

Dat was de reden waarom vader Wang den weg naar de bergen insloeg onder voorwendsel, dat hij naar de markt ging. Daar zocht hij zijn trouwen knuppel op, koos een gunstige plaats om zijn slag te slaan . . . en wee den eenzamen reiziger, dien hij overviel. De sop was de kool wel waard, want de Wangs verarmden niet, al was de zoon nog altijd afwezig; zelfs hadden ze nog voor een maand of drie al eenige morgen land gekocht.

Op zekeren dag lag vader Wang op de loer en zag in het gebergte een reiziger aankomen, netjes gekleed, met een pelsen muts op, Russische laarzen aan en met een goed gevulden reiszak, die zeker geen alledaagsche dingen inhield. Dat is een vogeltje voor de kat, dacht de roover, en verborg zich in een rotskloof om te wachten. De reiziger heeft nauwelijks de ongeluksplaats bereikt of . . . . . pang—pang . . . . . slaat Wang hem met meesterhand een paar maal met den knuppel op den schedel. Geen kik meer. De man is voor den grond geslagen. Het bloed vloeit hem uit den mond.

Maar de roover heeft geen tijd te verliezen, andere reizigers zouden langs denzelfden weg kunnen komen. Hij haast zich dus den reiszak, de muts, het bovenkleed, den gordel en de welgevulde beurs in te palmen, de laarzen laat hij hem houden, daarmee zou hij zich allicht verraden; dan spoedt hij zich naar zijn schuilhoek om zijn buit te verbergen. Des nachts brengt hij alles naar huis.

Ieder heeft zijn zwak, en de ijdelheid van den ouden baanstrooper voelde zich gevleid toen zijne vrouw en zijne schoondochter hem met de goede vangst gelukwenschten, die, als alles te gelde gemaakt was, zeker meer dan honderd piasters opbracht. Hij zou aan de beleefdheid te kort gebleven zijn, indien hij niet bedankt had met te zeggen: „Het is geen kwaad baantje, ik hoop, dat het nog meer rente zal afwerpen."

Men praatte nog een tijdje over die zoete hoop en eindelijk sliep de familie Wang den slaap „der rechtvaardigen" (?).

's Morgens toen de oude nog sliep om van de vermoeienissen van zijn tocht uit te rusten, waren moeder en schoondochter reeds druk in de weer om het bovenkleed en den gordel, die met bloed bespat waren, uit te wasschen. Zij waren nauwelijks bezig of de schoondochter keerde en wendde het bovenkleed naar alle kanten, alsof iets bijzonders haar aandacht trok, totdat ze eensklaps uitriep: „Dat bovenkleed ken ik, dat bovenkleed ken ik!"

„Wat?" vroeg de moeder verwonderd.

„Nog mooier!" siste de andere in woede, „die oude beer heeft een streek uitgehaald, hij heeft mijn man doodgeslagen. Kijk maar!" Zij toonde haar den binnenzak van het kleedingstuk: „Zie eens, dit heb ik er op geteekend vóórdat hij naar Mandchoerijë vertrok." Dan begint zij uit alle macht te huilen en te schreeuwen: „Men heeft mijn man vermoord! Men heeft mijn man vermoord!"

„Wat is er? Wat is er?" vraagt de vader, door het lawaai wakker geworden.

De schoondochter roept hem toe: „Gij hebt mijn man vermoord, vermoord mij ook maar!"

Zoo'n stortvloed van scheldwoorden kwam over hem neer, dat hij verstomd stond te kijken en zich geen rekenschap van deze ontdekking kon geven.

„Hoe!" stiet hij eindelijk uit, „kunnen er dan in het gansche land geen twee gelijke jassen zijn? nou nou, ge zult u wel vergissen; het is ook al zoo lang geleden."

Maar zijn woorden wonden de schoondochter nog meer op, die volstrekte zekerheid van het feit beweerde te hebben en in helsche woede riep zij den vloek van tien geslachten zijner voorvaderen over den ouden baanstrooper af.

„Genoeg", gromde hij geheel ontstutst, „ik ga kijken," en hij vertrok naar het gebergte.

Hij ging inderdaad kijken en herkende het lijk van zijn zoon. Arme

ziekenhuizen niet als merkwaardige getuigen, dat de lichamelijke wonde de gelegenheid werd tot genezing der ziel? Heeft tegenslag in zaken, verval tot armoede, de dood van verwanten en vrienden niet menigeen tot God teruggebracht? Bewees God aan velen geen onschatbare weldaad, wien Hij het gezicht of eenig ander zintuig ontnam en daarmee een helaas te dikwerf benutte gelegenheid tot zonde?

Heil en zegen aanbrengend, waardevol voor 't andere leven is daar om de Goddelijke Voorzienigheid, die de natuurlijke rampen, ook als straf, heeft gekozen in Zijn wereldbestuur als middel ter verbetering en zaliging van den mensch, als middel ook om Zijn oneindige goedheid milder over hen te kunnen uitstorten.

Doch het zedelijk kwaad, het kwaad door schuld ontstaan, kan God niet willen, ook niet als middel tot een hooger doel. Immers het goed, dat het doel ons aanbrengt, moet grooter zijn in omvang of hooger in verhevenheid dan het goed, waar van het kwaad ons berooft; anders kiezen wij dit middel niet. Welnu door de zonde wordt de zedenwet verkracht en aan den Schepper een goddelijk goed ontnomen, 'n gedeelte van zijn kroon, doordat een luttelwaardig schepsel als einddoel boven Hem wordt gesteld. Aangezien er nu boven het goddelijk goed geen hooger bestaat, tot welks verkrijging God de berooving en het gemis van Zijn eigen bezit zou kunnen toelaten, daarom kan God het zedelijk kwaad zelfs als middel niet willen. Terwijl de mensch, door verstandelijke dwaling bevangen, het geluk in het zondig genot hooger aanslaat dan het opvolgen der door God vastgestelde levensregels, kan deze dwaling bij de eeuwige Wijsheid niet bestaan.

En omdat nu geen enkele eindige daad aan Gods eeuwige almacht ontsnapt of buiten Zijn wil tot stand komt, volgt hieruit, dat God het zedelijk kwaad, het kwaad door schuld, alleen maar toelaat.

De haat en afschuw van de zonde kan in den oneindig Heilige samen gaan met het zich niet verzetten tegen of verhinderen van de beleediging, die de mensch Hem aandoet. Want ook in deze houding van toelaten, van niet belemmeren straalt Gods grootheid nog uit en komen zijn eigenschappen in een helder daglicht te staan. Wij bewonderen Zijn oneindig geduld, waarmee Hij den zondaar verdraagt, Zijn onafgebroken goedheid, waardoor Hij den booze de gaven blijft schenken van leven, gezondheid en bezit; Zijn grenzelooze barmhartigheid, die telkens vergeeft en wat rooder was dan scharlaken blanker maakt dan sneeuw. Wij hebben ten slotte ook eerbied voor Zijn strikte rechtvaardigheid, die na den tijd van beproeving den zondaar de billijke straf in volle mate toemeet.

Passen wij nu deze leer toe op den oorlog en zijn nasleep van ellende. De schuldige, die deze ramp ontketende, bedreef een ontzettend moreel kwaad, dat God niet heeft gewild, niet heeft kunnen willen, noch als doel noch als middel. Evenmin alle zonden in dezen krijg door individuen gepleegd. De natuurlijke rampen, volgend uit de zondige daad, blijven staan op rekening van den schuldige en zijn dus door God evenmin gewild. Zoo b.v. het in den grond boren van de „Lusitania" door het vrijwillig afschieten der torpedo volbracht, het doen zinken van onschuldige visschersschepen, de verwoesting van kathedralen en kerken, door kanonniers voltrokken, het wegvoeren van de bewoners in België en Frankrijk, het fusilleeren der gijzelaars zijn allemaal de gevolgen van vrije, zondige menschelijke handelingen. Deze daden en gevolgen heeft God echter toegelaten. Zeker, Hij had ze kunnen verhinderen, indien Hij gewild had, doch Hij heeft ze niet belemmerd om redenen, alleen aan Zijn H. Voorzienigheid bekend.

Doch boven twijfel verheven is het feit dat God, Die het kwaad ten goede weet te leiden en 's menschen zonde tot heil voor anderen kan doen strekken, bij deze toelating een hooger doel heeft voorgehad. Veilig kunnen wij als Gods bedoeling aannemen, dat de rechtvaardigen deze rampen zouden dragen als een louterend lijden tot verhooging hunner verdiensten en dat de zondige wereld er door geprikkeld en aangespoord zou worden om haar heidensch leven te staken.

Andere rampen, buiten de sfeer van 's menschen vrijen wil geschied, of die niet voortvloeien uit zondigen opzet, kan God hebben gewild om een hooger goed daardoor te bereiken.

Is dan de oorlog geen straf Gods, zal men misschien vragen? Wij kunnen dit niet zeker weten, omdat God het ons niet heeft ontsluierd. Wel vindt een vrome uitleg hiervoor talrijke redenen. Immers de laatste jaren was God gebannen uit het leven van vele staten en hadden de volkeren Hem den rug toegekeerd, woekerde de zedenverwildering voort en trachtte de wereld door beperking van het geboortenaantal het menschdom in zijn groei te belemmeren. Zingenot verdrong den levensernst, ongeloof ondermijnde den godsdienst en doofde er den laatsten sprank van uit; prikkelende lectuur en slechte bioscopen stompten het zedelijkheidsgevoel af terwijl een hoovaardige wetenschap het zonder God meende te kunnen stellen.

Het kan dus zeer goed zijn, dat Gods geduld met het booze menschdom ten einde was; welnu, in dat geval heeft Hij de slechte daad van hen, die den oorlog hebben veroorzaakt, toegelaten en niet verhinderd, opdat de rampen en de ellenden, die uit deze zondige daad volgden, het menschdom zouden tuchtigen tot straf voor de bedreven boosheid en allen tot inkeer zouden brengen en tot het aanvaarden van een nieuw leven van deugd.

Maar nogmaals, zekerheid hebben wij daarover niet.

Laten wij daarom, biddend voor een rechtvaardigen en duurzamen vrede, God's voorzienigheid prijzen, Hem danken in tijden van voorspoed, maar ook Hem zegenen in dagen van lijden, instemmend met den H. Hieronymus, die zegt: „Wat wij voor een kwaad aanzien, dat is voor ons een geneesmiddel" en gedachtig aan het Schriftuurwoord: „De Heer heeft gegeven, de Heer heeft genomen; Zijn naam zij gepresen in eeuwigheid."

Vredesconferentie.

Er wordt te Parijs thans druk vergaderd en geconfereerd; algemeen is dat ook het verlangen, dat de vrede spoedig mag worden geteekend. In dit opzicht hopen wij de „Echo de Paris" een slecht profeet, die de préliminairen eerst in Juni verwacht. De gedelegeerden van de meeste landen zijn aangekomen en worden gesplitst in verschillende Commissies. Zoo zijn er comité's ingesteld om de verantwoordelijkheid voor den oorlog te onderzoeken, de verkrachting der krijgswetten, den internationalen toestand wat aangaat spoor- en waterwegen, de internationale arbeidswetgeving en het vaststellen van het bedrag door Duitschland te betalen. Tot vaststelling van dit laatste hebben België, Griekenland, Polen, Servië en Roemenië elk twee leden benoemd, die naar alle opgenomen schade zullen informeeren.

De hoofdschotel blijft vooreerst nog: de Volkerenbond. Clemenceau zeide hierover, dat deze een onderdeel van het vredestractaat moet worden en alle beschaafde naties moet omvatten, wier rechten en plannen door den bond zullen begunstigd worden. Mr. Edson, een Amerikaan, heeft in een rede ook deze noodzakelijkheid aangetoond, omdat de geheele menschheid snakt naar een organisme, dat de moeilijkheden tusschen de volkeren zal wegruimen. Schoon Amerika er niet dadelijk en direct het grootste voordeel bij heeft, is het toch een vurig voorstander, omdat de bond de sleutel is voor het vredesprogram.

Ook Lloyd George beijvert er zich hard voor. De afgevaardigden der vrije naties, aldus de Engelsche minister, moeten noodzakelijk den basis verwoesten van dezen oorlog, die de willekeur van enkele machtigen, die de andere naties wilden onderwerpen. Op andere wijze kunnen zij het mandaat hunner volkeren niet vervullen. Hij ondersteunt daarom het Britsch plan voor de Liga n.l. om in te stellen een juridisch lichaam, dat de internationale geschillen moet regelen onder reserve van de onderlinge goedkeuring der aangesloten volkeren. Doch dit Hof van Arbitrage mag zich niet mengen in de quaesties van ieders territoriale integriteit en evenmin toestaan, dat anderen zich daarmee bemoeien. Een slag om den arm dus.

De Amerikaan Hopt sprak over de noodzakelijkheid van de geheime diplomatie en de economische uitbuiting van anderen af te schaffen; dit leidt vanzelf weer tot onderling wantrouwen en zou afbreken, wat thans wordt opgebouwd.

Unaniem is thans het plan aangenomen tot stichting van den Volkerenbond, nadat Wilson, Orlando, Bourgeois, Hughes, de Chineesche Ministers van Buit. Zaken, Huysmans (Belg) en de gedelegeerde van Brazilië dit plan hadden bepleit. Clemenceau vond het thans ook billijk, dat naast twee afgevaardigden van elk der 5 groote mogendheden, uit de kleine machten te zamen 5 gedelegeerden zouden zitting nemen.

Engeland had zich reeds neergelegd bij het voorstel — de quaestie van Palestina, Mesopotamië en de Duitsche koloniën door een Commissie uit de afgevaardigden uit de Conferentie te doen behandelen.

Wat deze koloniën aangaat, meldt een telegram van gisteren uit Washington, dat er een volledige overeenstemming is tot stand gekomen op de Conferentie over deze twee punten: Duitschland krijgt geen enkele van zijn kolonies terug en ten tweede, deze zullen gesteld worden onder de contrôle van den volkerenbond doch onder een vorm van internationale administratie.

De mise-en-scène werd geleverd door de aankomst te Brest van een delegatie Afrikabewoners op weg naar het Vredescongres om de zaken te regelen aangaande hun ras. Een van hun aspiraties moet zijn de door Duitschland verloren kolonies voor zich op te eischen. Wij hopen, dat het Washingtonsche telegram de zaak niet juist weergeeft. Mocht bovengemeld accoord een feit zijn, dan kunnen we noch van een rechtvaardigen noch van een duurzamen vrede iets terecht, doch wordt het een machtsvrede in ouden stijl. Immers Z. H. de Paus, de onbevooroordeelde, hooge vertolker van het recht, noemde als noodzakelijke voorwaarde voor een rechtvaardigen vrede: teruggave der Duitsche koloniën en president Wilson, wiens macht en invloed indertijd wel overmacht schijnt, bepaalde in zijn 14 punten een andere regeling over *alle* koloniën. Teveens mag niet vergeten worden, dat de wapenstilstand is aangevraagd op deze 14 punten van den president.

Ook van een duurzamen vrede zal dan niets terecht komen. De wrok over de ontzettende en ongehoord zware vernedering zal in het hart der Duitschers diepen wortel schieten en nauwelijks op adem gekomen, zal het zich opnieuw wapenen en uitrusten ten strijde, een goede gelegenheid afwachtend om wraak te nemen.

Een tweede punt van belang, waaraan de heeren hun aandacht hebben gewijd, is de toestand in Rusland.

Drie plannen waren hieromtrent ter tafel gebracht. Het eerste wilde een grootsch-opgezet ingrijpen van Entente-troepen; hiervan waren Frankrijk en Italië begunstigers. Een tweede wenschte de Russische strijdkrachten, die de Bolsjewiki bevechten, ondersteunen. Een derde, waarop Lloyd George en Wilson aanstuurden, meende als den besten weg, de oppositie tegen de Russische Regeering te staken en alle geallieerde legers uit dat land terug te roepen. Laat Rusland, zoo zeiden zij, den toestand in eigen land beredderen; wij willen het helpen en trachten met hen tot overeenstemming te komen. Ofschoon de Franschen en Roemeniërs Kief, de hoofdstad van Ukraine genomen hebben en er dus gevochten wordt door de Entente, heeft men van uit Parijs toch aan alle groepen in het Moscovische Rijk een uitnoodiging gezonden om afgevaardigden te zenden naar het Vorsteneiland in de Zee van Marmora. Daar kan men dan den toestand onder de oogen zien, plannen beramen om Rusland uit den chaos te redden en de betrekkingen weer aanknoopen. De Conferentie heeft hierop nog geen antwoord ontvangen, maar het Russisch comité te Parijs, sprekende uit naam van alle niet—Bolsjewiki—partijen heeft laten weten dat het waarschijnlijk niet aan dezelfde tafel zal kunnen aanzitten met een der Bols-representanten.

Een andere quaestie der Conferentie is de Poolsche. De Commissies hebben het plan van Foch toegejuicht [illegible] Comité van 8 personen, 4 militairen en 4 civielen (van Amerika, Fr. E. en It.) naar Polen te zenden om de voedselvoorziening te regelen en het leger te reorganiseeren. Aanstonds moet over Dantzig een handelsweg worden opengesteld voor het vervoer van levensmiddelen. De geallieerden zullen proviand opslaan voor Europa in Polen, te Triest, te Boekarest en te Constantinopel.

De Fransche vrouwen hebben aan de Conferentie een schrijven gericht, verzoekende om een rechtvaardige straf voor hen, die zooveel rouw over haar hebben gebracht.

De President van Zwitserland, Mr. Ador, is naar Parijs vertrokken om voor zijn land te verkrijgen, vooreerst een dringend noodzakelijke voedselvoorziening op groote schaal, om werkstakingen en oproer te voorkomen. Bovendien een vrije toegang tot de zee en de internationaliseering van de groote spoorwegen, die toegang tot de zeeën verleenen. Een kabelbericht meldde deze week, dat de vrije vaart op den Rijn en een vrijen spoorweg door ..... Duitschland hem wel zal worden toegestaan.

WAPENSTILSTAND.

Stakingen te Berlijn, stakingen te Parijs, stakingen in Engeland, in New-York, Brazilië en Portugal. Na het staken der vijandelijkheden schijnt men van „staken" den smaak beet te krijgen. In Parijs liep 't nogal spoedig af, in Engeland breidt zij zich nog uit en omvat thans ongeveer 200.000 man, die minder werkuren eischen. In Berlijn valt 't goed in het kader der revolutie, die nog niet heelemaal bedwongen is. Langzamerhand echter worden de toestanden er toch meer normaal, vooral nu de verkiezingen zijn afgeloopen en de Nationale Vergadering in zicht is. De meerderheidssocialisten hebben vrij overal de zege behaald, zoodat Ebert wel als Rijkskanselier zal aanblijven. De meeste afgevaardigden werden herkozen, echter ook dertig vrouwen, wat een respectabel getal mag genoemd worden. Op 6 Februari a. s. zal te Weimar de Nationale Vergadering van Duitschland bijeenkomen, die ongeveer twee maanden lang zittingen zal houden, daar een voorloopige regeering moet worden gekozen en een nieuwe grondwet moet worden samengesteld. Als president van de Duitsche Republiek noemt men algemeen prins Max von Baden, den man, die onlangs eenige weken Rijkskanselier is geweest; deze is de candidaat der socialistische en andere democraten. De keuze is zeer gelukkig, daar deze man juist als democraat ook in het buitenland een goeden naam heeft.

De Duitsche Regeering heeft bekend gemaakt, dat het hare bedoeling niet is de gevoerde politiek onder het keizerlijk regiem te verdedigen; vooral de inval in België wordt thans openlijk als een groote onrechtvaardigheid erkend, die hersteld moet worden volgens de wetten der gerechtigheid.

Dat is een bekentenis, die bij de neutralen een goeden indruk zal maken. Het „nood breekt wet" van von Bethman Hollweg, welke nood nog nooit is bewezen, wordt nu ten aanhoore der geheele wereld verloochend.

Hindenburg dirigeert zijn mannetjes thans naar het Oostfront om den Bolsjewiki, zoo zij misschien uitstapjes willen maken naar Oost-Pruisen, eenige verrassingen te bereiden. Bij Reval hebben de Bols leelijk hun hoofd gestooten, toen zij de stad wilden overmeesteren. De Engelschen schoten hun aanvalschepen stuk voor stuk in den grond.

Krupp, eens DE groote leverancier van oorlogsmateriaal, heeft thans zijn fabrieken voor een meer vreedzaam doel ingericht en werkt nu voor de Vereenigde Staten van Amerika. Ook de Duitsche handelsvloot, die in de vaart is gekomen, bewijst aan Uncle Sam veel dienst. Niet minder dan 400,000 ton scheepsruimte, waaronder de groote „Imperator" van de Hamburg-Amerika-Lijn, zijn afgestaan voor het transport van Amerikaansche troepen, waarvan er maandelijks ongeveer 300.000 zullen repatrieeren. Eerst mogen alle soldaten eenige dagen naar Parijs en zij, die in Engeland, Italië, Frankrijk of Zwitserland familie hebben, kregen verlof deze te bezoeken.

Ierland hoopt thans de zoo lang begeerde vrijheid te erlangen. De Sinnfeiners belegden een vergadering, waarin zij een verklaring voorlazen van onafhankelijkheid en de instelling van een Iersche Republiek, terwijl zij de ontruiming eischten van hun land door de Britsche garnizoens. Een Centrale Iersche partij is gesticht, die Mr. Guyntill tot president van

---

vader — nu vervloekte hij zijn geweteloos ambacht. Maar oogenblikkelijk herkreeg hij de stalen kalmte van den waren Chinees en dacht: „Nu zit ik in de klem. Mijn schoondochter zal hare familie tegen mij opzetten, den moordenaar van haar man. Ik zal bij den mandarijn worden aangeklaagd, in de gevangenis geworpen en binnenkort onthoofd worden.... Wie weet? Zij zitten mij misschien reeds op de hielen."

Hij wachtte zich wel naar huis te gaan en ging zich bij zijn neef te Sink'iou verbergen.

Onze goede man bedroog zich in het geheel niet omtrent zijn lieve schoondochter, want nauwelijks was hij weg of zij waggelt op haar stompvoetjes naar haar ouders die aan den ingang der naburige vallei woonden, om hen en hare broers en zusters het treurige nieuws mede te deelen. Daar was alles aanstonds in beroering; de moeder, nog beter ter tale dan een vischwijf, hitste hare dochters op tegen de Wangs en verweet dezen haar schoonzoon vermoord te hebben. Ondertusschen gingen de drie zonen het lijk in het gebergte zoeken. Toen zij het herkend hadden, spoedde de oudste zich in allerijl naar de stad om er een akte van beschuldiging op te maken en ze aan de rechtbank over te geven. De twee andere broers zouden bij het lijk de wacht houden, uit vrees dat men het corpus delicti zou doen verdwijnen, voordat het parket ter plaatse geweest was. Zoo gezegd zoo gedaan. Geen tien dagen later greep men papa Wang op een goeien morgen vast en zette hem in de gevangenis.

Maar moeder Kia — dat was de familienaam der schoondochter vóór haar huwelijk — was nog niet voldaan. Dat de oude Wang gevangen zit en tijd heeft over de ongemakken van het beroep der *ta-Kang tzeu* na te denken laat haar koud; voor haar is de mooie som gelds, die haar schoonzoon uit Mandchoerijë meebracht, van veel meer belang; deze moet in een kast der Wangs zijn opgeborgen. Dat geld moet zij hebben. Overigens, meent zij, dat is zoo'n groot bezwaar niet; men steelt ze 's nachts, en noch de oude moeder der Wang, noch de schoondochter, noch de drie kleine peuters zullen het beletten. Hare zonen moeten den slag slaan.

Den volgenden nacht klimmen de drie jongens met zwart gemaakte tronies over de omheining van het erf der Wangs. Een groote bulhond begon te blaffen, men maakte hem met een geweerschot af. Wat moet men ook ontzien? In huis zijn maar twee beangstigde vrouwen en drie kleine kinderen. Het schot deed de vrouwen wakker schrikken, zij schoten eenige voetzoekers af om de meening te wekken dat er mannen in huis waren. In het stille van den nacht lijken zij op geweerschoten. De drie deugnieten bedachten zich niet lang en kozen het hazenpad.

Die tegenslag verbitterde de moeder nog meer; zij moest er het hare van hebben. Daarom bracht zij des anderen daags een heel onschuldig bezoek aan hare dochter. De nachtelijke herrie en het volkomen slagen van haar list zijn het eenige onderwerp van haar gesprek. Me vrouw Kia weet genoeg. Het bezoek moest niet te lang duren, want zij was gehaast om het plan voor een tweeden overval te beramen.

Zooals men begrijpt slopen de drie waardige telgen van moeder Kia den volgenden nacht langs het voetpad, dat naar 't huis der Wangs leidt. Een zeer gewichtige bijzonderheid wisten zij echter niet. Tegen den avond hadden vier jagers, vermoeid van het klimmen in de bergen, op de kleine hoeve onderdak gevraagd. Zij sliepen gerust in een groote kamer, die door een portaal van de familiekamer gescheiden was.

Het was zeer duister, toen de broers bij de omheining van het erf der Wangs aankwamen. Men bedenkt zich niet lang. De jongste springt over de omheining en opent zonder meer de poort voor de twee anderen, die even als hij vast besloten zijn zich niet meer door onschuldige voetzoekers te laten afschrikken. Zeker van hun zaak verwaarloozen zij alle voorzorgsmaatregelen en maken zoo de eigenaars aanstonds wakker. Deze gaan de jagers waarschuwen. De geweren worden geladen. De dieven bevinden zich bij de vensterluiken als eensklaps, pif paf, vier schoten weerklinken. De dieven vallen op het erf als levenlooze massa's neder. Twee zijn op slag dood, de derde ligt met gebroken arm. Huilend van pijn staat hij op en bevreesd nog een schot te krijgen, vlucht hij naar zijn moeder om haar den treurigen uitslag mede te deelen. Wat hem zelf betreft is hij vast besloten om er een eind aan te maken; dienzelfden nacht nam hij nog vergif om zich aan den sterken arm der wet te onttrekken. Na de vlucht van den gewonde wachtte men nog eenige oogenblikken alvorens licht te maken en te zien wie gevallen was. De schoondochter stond verslagen toen zij hare twee broers daar zag liggen. De moeder ontstak in toorn en verweet hare schoondochter, dat zij met hare familie heulde. De jagers zagen, dat de zaak hoe langer hoe akeliger werd; zij namen hunne biezen zonder adres achter te laten.

Des anderen daags groote opschudding in de valeien. Fama crescit eundo, het treurige feit wordt nog vergroot: men spreekt van twintig dooden. De politie van het kanton maakt een voorloopige beschuldiging op en rekent terloops moeder Kia in, die bij hoog en laag beweert van de heele zaak niets af te weten. De schoondochter werd kort daarna ook gevangen genomen, omdat het praatje liep, dat zij ook in de zaak betrokken was. Een maand later werd het vonnis voltrokken; vader Wang werd doodgeschoten, moeder Kia geworgd. Des anderen daags verhing zich de schoondochter aan een boschbezieboom om een mooien dood te sterven.

Zes lijken voor het bezit van 100 piasters. De god van den rijkdom is nog altijd een tiran, hij vordert voortdurend slachtoffers. „Quid non mortalia pectora cogis, auri sacra fames." (Aeneis II 57.) O si scirent donum Dei. Kenden zij de gave Gods! Mijn God, leer de heidenen andere schatten hoogachten.

Annalen Sparrendaal.

het Voorloopig Uitvoerend Comité kozen. De nationalisten en de zuidelijke unionisten traden tot deze partij toe en ontvouwden hun programma van Home Rule.

In Portugal heeft de monarchistische beweging een volkomen échec geleden. Eerst waren de republikeinsche troepen te Lissabon verslagen en reeds werd gemeld, dat de exkoning Manuel in Portugal was aangekomen Later kregen de republikeinen weer de overhand en thans denkt geen koningsgezinde meer aan het spoedig herstel van den vorstentroon.

Koning Albert heeft per vliegmachine een reisje gemaakt naar den linker Rijnoever om zijn bezettingstroepen te inspecteeren, President Wilson bezocht Reims, waar hij door Kardinaal Luçon is ontvangen en de verwoeste kathedraal bezichtigde. Te Parijs werd hem een album overhandigd met photographieën van de kathedraal vóór de vernieling. Deze attentie werd hem bewezen door studenten van de Sorbonne, van wie hij (Wilson) „als professor" dit geschenk gaarne aannam.

Nog enkele andere personalia.

Koning Peter van Servië is zwaar ziek; men vreest voor een nieuwen aanval van beroerte. Generaal von Winterfeldt heeft zijn ontslag aangeboden als lid van de wapenstilstand-commissie en admiraal Beatty is ontheven van zijn commando over de Engelsche vloot; hij wordt thans eerste Lord der Admiraliteit.

Majoor Wirtz en generaal Kyamil Malknoud Pacha zijn door de Entente gearresteerd en veroordeeld; de eerste om zijn wreedheid jegens Fransche gevangenen in de kampen, de tweede als de verantwoordelijke persoon voor de massa-moorden op Grieken en Armeniërs. Zij zullen hun welverdiende straf niet ontgaan!

Berichten uit de Kolonie.

Officiëele berichten.

[illegible] sluiswachter op het Waterfort alhier C. L. van der Gen is tot verder herstel van gezondheid veertien dagen verlofsverlenging verleend.

Aan den ontvanger enz. op Bonaire J. L. C. Monsanto, thans op Curaçao, is tot herstel van gezondheid veertien dagen verlof verleend.

Aan den derde kommies tweede klasse alhier J. M. van der Veen is om [illegible] redenen een maand verlof verleend.

Aan Mej. S. A. M. Neuman, onder[illegible] deser, tot herstel van gezondheid veertien dagen verlof verleend, terwijl zij den 29n d. a. v. in activiteit is hersteld.

De adjunct commies P. T. S. Krafft is bevorderd tot tijdelijk tweede commies, en de eerste klerk A. W. de Haseth tot tijdelijk adjunct-commies.

In de commissie tot het afnemen in 1919 der examens, bedoeld bij de artikelen 30, 31, 32 en 33 der Onderwijsverordening (P. B. 1907 No. 5) zijn benoemd de Inspecteur van het onderwijs tot lid en voorzitter, en tot leden de [illegible] in alphabetische [illegible] genoemde dames: [illegible] C. ten Bosch, Mevr. N. J. C. van Breemen Kruyt, en Mevr. J. S. G. Haayen-Spit, en de heeren F. J. A. Janssen, G. Landheer en C. C. A. Vinken, en tot leden [illegible] [illegible] en de heeren [illegible] Vooren en C. F. Zebregs.

Paul de Groot.

Hedenavond zal de vermaarde zanger Paul de Groot in het Theater Naar optreden en zijn aangekondigde zanguitvoering geven. Het belangrijk en variëerend programma, wat hij, blijkens nevenstaande [illegible] blad, [illegible], dat een ieder zich ten zeerste zal amuseeren.

Goede wijn behoeft geen krans; daarom volstaan wij met een warme aanbeveling om dezen zanger te gaan hooren. Wij willen alleen tot aller geruststelling nog opmerken, dat er absoluut niets stootends in het repertoire voorkomt, ook niet in het stuk „le dernier Tango."

Dit kunnen wij onzen lezers garandeeren.

Woelige zee.

De laatste dagen schuimen en spatten de golven weer geweldig tegen de [illegible] Waterkant. De zee is onrustig [illegible] zeilschepen hebben tegen stroom [illegible] harden dobber. De „Lelia" kwam [illegible]dagavond eerst van Aruba binnen [illegible] kapitein verhaalde, dat hij aan de [illegible] van Curaçao den stroom mee had [illegible] boord waren de beide Z. E. p[illegible] S. v. D. PAVERT en A. ELLIS.

[illegible] D" line.

Uit [illegible]de bron vernamen wij, dat door de directie van deze lijn ernstige plannen [illegible] voorbereiding zijn om of wel eenige nieuwe schepen in de vaart te brengen of meerdere stoombooten te exploiteeren.

De „Philadelphia" en de „Caracas" hebben hun dienstjaren wel gehad. Of deze ouderdom van invloed is op het haast geregeld een dag later alhier aankomen dan de officiëele lijst aangeeft, is mogelijk.

Drukkere vaart.

Januari heeft het jaar goed ingezet, vooral wat de stoomschepen aangaat. We zagen de „Guarico", de „Pouyer Quertier", die den kabel kwam herstellen, de „Santa Christina", de Oranje Nassau", de Spanjolen „Cataluña" en „P. de Satrustegui", de Engelsche „Madrona", die 9000 ton ruwe olie kwam halen als vracht voor Shanghai, de Noorsche „Fagersand" en de Amerikaan „Cawker", die een groote lading hout kwam aanbrengen van Gulfport voor de firma Maduro en Sons.

Werkelijk voor Januari een goed begin. En deze maand belooft nog meer. Vandaag hopen wij de „Quoque" van de Globe Line voor het eerst te zien, de „Juno" en „Vulcanus" zijn reeds aangekondigd evenals de „Legazpi" en de „Paris"; uit Holland verwachten we de „Commewijne" en de „Stuyvesant". Ook de Leyland en de Harrison Line zullen deze maand weer gaan varen en onze haven aandoen, terwijl men ook den Italiaan „Europa" binnenkort wachtende is.

't Daghet in het Oosten! De oorlog is voorbij; dat begint Curaçao thans aan zijn drukke scheepvaart te bemerken.

Houtprijzen.

Naar aanleiding van de komst van de „Cawker" werd ons verteld, dat in Amerika de houten schepen, die voor een derde gedeelte gereed zijn, mogen worden afgebouwd; de overigen worden weer afgebroken.

Zoodoende komt er meer hout vrij en zullen de prijzen daarvan belangrijk dalen.

Aanspoeling.

Naar de „Bol. Comercial" meedeelt, is Dinsdag een flesch aangespoelt te Boca di San Pedro, waarin een photographie werd gevonden, voorstellend eenige Fransche soldaten. Op de ruggezijde stond met potlood geschreven: „Nous coulons. Venez vite à notre secours. Haïti." („Wij zinken. Komt ons snel te hulp. Haïti.")

Het met inkt geschrevene was door het binnengedrongen water uitgewischt.

Bij nadere beschouwing met een vergrootglas, aldus de „Bol. Com.", bemerkten wij dat deze photographie een Menu was en den datum droeg: Jan. 1917 en toebehoorde aan de Fransche postboot „Haïti", die door den Duitschen hulpkruiser „Möwe" tot zinken is gebracht.

Twee jaar lang heeft deze flesch dus verwijld aan onze kust.

Aruba 4de kwartaal 1918.

Schepenlijst.

Ingeklaarde schepen 392

bruto M^3 43,854 netto M^3 39,951

Uitgeklaarde schepen 408

bruto M^3 43,659 netto M^3 40,194

Uitvoer.

Aloë	49,020	K.G.	f 14,643
Dividivi	84,000	„	1,946
Eieren	5,501	stuks	257
Geitenvellen	981	K.G.	879
Hoeden (stroo)	7,219	dozijn	9,871
Kippen	161	stuks	92
Mest	420,600	K.G.	6,590
Oud metaal	60	„	16
Pinda's	175	„	47
Salon	12	stuks	31
Geiten	2	„	8
Runderen	1	„	50
Schapen	9	„	37
Gezouten visch	330	dozijn	1,966
Wol	3,225	K.G.	1,790
Alle andere goederen			3,398
			f 46,621

Heden overleed tot onze diepe droefheid, na een kortstondig maar hevig lijden, voorzien van de H.H. Sacramenten der Stervenden, onze innig geliefde Vader, Behuwd- en Grootvader,

de Heer

Cornelis Sprockel

in den ouderdom van 63 jaren.

Wed. C. C. Sprockel

Kinderen, Behuwd- en Kleinkinderen.

Curaçao, 31 Januari 1919.

Nieuwe Schoener.

Op Bonaire is de vorige week een nieuwe, groote schoener, de „Neerlandia" te water gelaten, het eigendom van den heer Corn. Craane. De schoener is gebouwd onder leiding van den heer Cachi Craane.

In dezen tijd is er geld te verdienen met de vracht. Vooral Martinique is in trek. Ons werd verteld, dat men aldaar voor het vervoer van rum naar Frankrijk 1200 francs per ton betaalde.

Een zoet winstje zit daar dan wel aan vast.

Weduwe J. Ossenkopp maakt hiermede bekend, dat de huwelijksvoltrekking van hare dochter

Carmen Florita

met den heer

J. A. de Groot

zal plaats hebben 5 Februari.

Eenige kennisgeving.

J. de Groot en Echtgen. maken hiermede bekend, dat de huwelijksvoltrekking van hun zoon

Jozef Antonio

met mejuffrouw

Carmen F. Ossenkopp

zal plaats hebben 5 Februari.

Eenige kennisgeving.

HAVEN-NIEUWS
VAN 25 JAN. — 8 FEB.

Schip	Kapitein	Aankomst	van	Vertrek	naar
Philadelphia	G W Goodman	26 Jan	La Guayra	26 Jan	New York
Merida	A Johanson	25	Maracaibo	27	La Guayra
Maracaibo	P W Johnson	26	New York	26	Maracaibo
Merida	A Johanson	29	La Guayra	31	Maracaibo
Caracas	Hichborn	31	New York	31	La Guayra
Maracaibo	P W Johnson	30	Maracaibo	30	New York
Samson	Bosse	?	Maracaibo	21 Jan	Maracaibo
Cawker	Joen	27 Jan	Golfport	?	Pto Rico
P d Satrustegui	Aparicio	30	Pto Colombia	31	Pto Cabello
Quoque	?	1 Febr	Colón	6 Febr	New York

Schooners	Aankomst	van	Schooners	Vertrek	naar
Maracaibo	25 Jan	Maracaibo	*Segunda Maria*	25 Jan.	Rio Hacha
Pluma de Oro	26	Pto Cabello	*Silfide*	28	Vela de Coro
Lelia	27	Bonaire	*Lelia*	27	Aruba
Frieda	27	Maracaibo	*Sirena*	27	Vela de Coro
La Providencia	27	Vela de Coro	*Rufina*	27	Aruba
Julia Ramona	28	Pto Cabello	*Virginia*	28	Vela de Coro
Refugio	29	Aruba	*La Providencia*	28	Vela de Coro
Arismata	30	Barbados	*Pluma de Oro*	29	Vela de Coro
Marina	30	Martinique	*Julia Ramona*	29	Vela de Coro
Lady	30	Maracaibo	*Maracaibo*	30	Maracaibo
Lelia	30	Aruba	*Lelia*	31	Bonaire
Graciosa	31	Pto Cabello	*Refugio*	31	Aruba
Josefa Mary	31	Pto Cabello			
Virginia	31	La Vela			

Buitenland.

Paspoorten voor Europa.

Niettegenstaande het feit, dat de strenge beperkingen op het uitgeven van paspoorten voor reizigers naar Europa in het geheel nog niet gematigd zijn, is het aantal aanvragen door Amerikaansche burgers van 250 per dag tot 800 per dag vermeerderd. En nog steeds neemt het aantal toe. De meesten der aanvragers zijn handelslui, die naar Europa willen gaan om poolshoogte te nemen van de gelegenheden voor den uitvoerhandel en verwanten van gewonde soldaten, die hen willen bezoeken in de hospitalen, alsmede sommigen, die de graven hunner dierbaren willen bezoeken. Ook zijn er, die door loutere nieuwsgierigheid worden aangespoord om de verwoeste streken op het oorlogsveld te zien of hun gewone visite, zoo als vóór den oorlog hunne gewoonte was, af te leggen.

In Europa is men niets begeerig naar buitenlandsche bezoeken op het oogenblik en zulke bezoeken worden dan ook zooveel mogelijk ontmoedigd.

De autoriteiten in Amerika waarschuwen degenen die zich naar Europa willen begeven, dat hen vele moeilijkheden zullen wachten op de reis. Alleen zij, wier doel uiterst noodzakelijk is, kunnen aanvraag doen voor een paspoort.

Elzas-Lotharingen.

Het „Hsgz" schrijft hierover:

Toen in 1871 Frankrijk Elzas-Lotharingen moest afstaan, was er in de Europeesche bladen geen woord te vinden over onrecht, dat Frankrijk zou zijn aangedaan. Integendeel, met liet er in den ruimsten zin de geschiedkundige en politieke gronden gelden, die voor een hereeniging dezer oude Duitsche landen met het moederland spraken. Nadat de veranderde wereldtoestand Engeland tot het tegenovergestelde bekeerd heeft, is het niet onbelangrijk wanneer een Engelsch rechtsgeleerde, dr. Coleman Philipson, zich in zijn pas verschenen boek „Alsace-Lorraine, Past, Present and Future". (Elzas Lotharingen, Verleden, Heden en Toekomst) tegen de huidige strooming zijner landgenooten te keer heeft gesteld.

Zeer grooten nadruk legt hij er op, dat de afstand van Elzas Lotharingen aan Frankrijk geen werkelijke oplossing van de internationale kwestie beteekent. Nu Duitschland, zoo zegt hij, zicht genoopt heeft gezien Elzas-Lotharingen op te geven, is de wrok daaruit ontstaan, een veel grootere bedreiging voor den Europeeschen vrede dan Frankrijks wrok sedert 1871. Het weder instellen van van den toestand zooals die voor 1871 bestond, is volgens hem een etterende wonde in het hart van Europa, die open en gezonde internationale betrekkingen onmogelijk zal maken en een toestand scheppen dien men juist vermijden wilde.

ONDERWIJS-VERORDENING,

REGELENDE HET ONDERWIJS IN DE KOLONIE CURAÇAO.

Memorie van Antwoord.

II.

Ad. art. 59 § 3, (Het ontwerp bepaalde, dat de waarneming van het dagelijksch beheer eener school tijdelijk — doch voor niet langer dan 6 maanden — kan worden opgedragen aan een onderwijzer, die den gevorderden leeftijd of de vereischte akte niet bezit, *mits aan de school geen onderwijzer in het bezit van die akte is verbonden.*

Het V. V. meende, dat deze bepaling in de praktijk tot moeilijkheden aanleiding kan geven, waarom vrije keuze werd voorgesteld. De M. v. A. meldt nu :)

Er wordt erkend, dat het bepaalde in het laatste gedeelte tot moeilijkheden aanleiding zou kunnen geven, daar hij, die de akte bezit, wel eens minder geschikt kan zijn dan een niet-bezitter. Voorgesteld wordt dit slot te laten vervallen (n.l. van af „*mits.*" *Red.*)

ad. art. 60 en 61. Hierbij wordt door den Gouverneur overgenomen het door 't V. V. voorgestelde nl. „de Gouverneur *in overleg* met den Inspecteur" te veranderen in „de Gouverneur gehoord den Inspecteur."

ad. art. 61. (Het V. V. drong er op aan de mogelijkheid open te stellen, dat een Nederlander examen kan afleggen in een vreemde taal zonder eerst examen in het Nederlandsch te hebben afgelegd. Volgt hier de M. v. Antwoord :)

De gemaakte opmerking behoort bij art. 101 (nieuw 102), waar bepaald is, dat voor het afleggen van examens voor de vakken *l, m, n, o, p, q, s* en *t* van art. 7 vereischt wordt het bezit van een akte van bekwaamheid als onderwijzer of hulponderwijzer.

Deze eisch stemt overeen met de bepalingen in Nederland en is zeker in het belang van het onderwijs te achten, daar toch maar zelden voor de school gebruik gemaakt zal kunnen worden van iemand, die geen onderwijzer of hulponderwijzer zijnde, een of andere akte verworven heeft.

In Suriname is het onder de huidige verordening nog mogelijk een akte te verwerven zonder onderwijzer te zijn en in Nederlandsch-Indië ook. Ook met het oog op de gelijkstelling der Curaçaosche akten in het algemeen met de Nederlandsche is verandering van art 101 niet aan te bevelen. De ontwerp-verordening in 1914 in Suriname ingediend heeft dezelfde redactie als art. 101.

ad. art. 69. (Dit bepaalde dat de Gouverneur aan een vreemdeling, die niet een akte van bekwaamheid bezit als onderw. of hoofdonderw., doch voor de examencommissie een voldoend examen in een of meer der vreemde talen: Spaansch, Engelsch, Fransch of Hoogduitsch heeft afgelegd, vergunning kan verleenen een bijzondere school te openen, waarin uitsluitend onderwijs kan gegeven worden in die talen door hem of hen, daarin geëxamineerd.

Het V. V. zag hierin een voorrecht van vreemdelingen boven Nederlanders, daar de eersten een afzonderlijk examen in vreemde tale mogen afleggen, de laatsten slechts na het examen in het Nederlandsch. Hierop antwoordt de M. v. A.) :

Er is in het geheel geen sprake van een voorrecht aan vreemdelingen. Het voorschrift van dit artikel bindt juist den vreemdeling, daar hij vergunning van den Gouverneur moet hebben, terwijl de Nederlander, die de voorgeschreven akte bezit, slechts kennis te geven heeft van de opening eener bijzondere school (art. 70). De vreemdeling mag na verkregen vergunning slechts kinderen van vreemde nationaliteit toelaten, de Nederlandsche onderdaan mag zoowel Nederlandsche als vreemde kinderen toelaten, kan zelfs door te voldoen aan de wettelijke voorschriften, een bijdrage uit de koloniale kas ontvangen, waarvan de vreemdeling, bedoeld in art. 69, eerste lid, geheel uitgesloten is, daar uitdrukkelijk voorgeschreven is, dat slechts onderwijs mag gegeven worden in de taal of de talen, waarin hij, aan wien deze vergunning verleend is, en zij, die op zijne school werkzaam zijn, geëxamineerd zijn.

ad. art. 71 letter b. (Het ontwerp bepaalde, dat aan den Inspecteur van het onderwijs ten spoedigste kennis moet worden gegeven van alle veranderingen onder de (bijz.) onderwijzers (en kweekelingen, volgens de Nota van Wijziging *Red.*), terwijl art. 72 § 4 wil, dat vóór 1 Febr. jaarlijks op den in te zenden rooster vermeld wordt, aan wien het onderwijs in elke klasse wordt opgedragen. Het V. V. vond, dat hierdoor de aanstelling van onderwijzers aan een school moeilijk wordt en de administatie omslachtig. Men wenschte de plaatsing door het hoofd der school. De M. v. A. zegt hierover :)

Het hier voorgeschrevene geschiedt feitelijk reeds, zoodat van omslachtige administratie wel geen sprake zal zijn. Natuurlijk geschiedt de plaatsing van een tusschentijds benoemd onderwijzer door het hoofd der school, dat dan aan den Inspecteur en de Commissie kennis geeft. Moeilijkheden met aanstelling kan dit voorschrift evenmin opleveren, als het bepaalde in art. 72, 4o. ; voor de aan den Inspecteur opgelegde verplichtingen is het noodig, dat hij weet, wie in elke klasse eener school werkzaam is.

In het Koninklijk besluit van den 13n Nov. 1905 (Staatsblad No. 303), art. 1, vijfde lid, wordt voorgeschreven : „Van elke in den loop van het jaar voorkomende vacature en van elke verandering in het onderwijzend personeel doet het bestuur der (school) aan den districts- en aan den arrondissements-schoolopziener mededeeling binnen 10 dagen, nadat zij is ontstaan.

ad. art. 72, 2o (Dit bepaalde, dat uit de koloniale kas aan het bijz. lager onderwijs, jaarlijks een bijdrage verleend wordt mits het leerplan aan den Inspecteur van het onderwijs wordt medegedeeld etc.

Het V. V. vroeg of dit leerplan ook niet moet worden goedgekeurd door den Inspecteur van het onderwijs. De Gouverneur antwoordt hierop) :

Mededeeling wordt bij de tegenwoordige verhouding van het gesubsidieerd bijzonder onderwijs tot het gouvernement voldoende geacht. Zoo is het thans in Nederland.

ad. art. 72 3o. Op de vraag uit het V. V. wie beoordeelen moet of het onderwijs *zooveel mogelijk* in het Nederlandsch wordt gegeven, antwoordt de M. v. A. :

Dit te onderzoeken en te beoordeelen is het werk van den Inspecteur van het onderwijs. Aan de hand van de ingediende leerplans is het jaarlijks na te gaan of werkelijk het onderwijs zooveel mogelijk in het Nederlandsch is gegeven. Ook de Commissiën van onderwijs zullen zich daarvan kunnen overtuigen.

ad art. 72, 7o. (De verordening bepaalde als voorwaarde voor het verleenen van subsidie aan bijzond. scholen voor gewoon onderwijs of M. U. L. O. o. a. ook : het nauwkeurig aanteekening houden van het schoolverzuim.

In het V. V. uitten eenige leden hun oordeel dat deze bepaling onbillijk kon worden daar één enkel verzuim van één onderwijzer de *geheele* school hare subsidie onthoudt. De persoon, die geen aanteekening hield, gaat vrij uit en de vereeniging, die de fout niet kon voorkomen, wordt getroffen. Tevens werd gevraagd voor hoelang de subsidie dan onthouden wordt en wie het onnauwkeurig aanteekenen moet uitmaken. De Gouverneur antwoordt hierop :

Of er nauwkeurig aanteekening gehouden wordt van het schoolverzuim — een voorschrift dat steeds heeft gegolden — zal in de eerste plaats moeten worden nagegaan door den Inspecteur van het onderwijs. De thans voor het aanteekenen geldende voorschriften zullen eenigszins aangevuld voortaan ook dienst kunnen doen. De hoofden der scholen zenden een maandelijksche opgave over het schoolverzuim. Deze kan de Inspecteur telkens op de scholen vergelijken met de daar gehouden aanteekeningen. Het zal van de zijde van het bestuur der school ook noodig zijn, dat deze aanteekeningen nagegaan worden, daar zij een voorwaarde tot het verkrijgen van de bijdrage zijn. Indien het hoofd der school in deze aangelegenheid het aan de school verbonden personeel en het bestuur het hoofd controleert, zal de kans dat wegens één fout in de aanteekening de bijdrage voor de geheele school voor een geheel jaar verloren gaat, uiterst gering zijn. Er zal slechts sprake kunnen zijn van inhouding van de bijdrage gedurende het tijdvak, waarin de fout opzettelijk begaan is of nalatigheid in het opgeven aangetroffen wordt.

ad. art. 73. Het V. V. meende, dat tusschen art. 33 en dit art. tegenstrijdigheid bestaat. Terwijl art. 33 tweede en derde lid bepalen, dat het onderwijs in de vakken genoemd in art. 5, benevens naar plaatselijke behoeften in de beginselen der Spaansche of Engelsche taal, (en deze vakken in de buitendistricten *Red.*) *zooveel mogelijk* zullen worden gegeven, is dit art. imperatief. Hierop zegt de M. v. A. :

Van tegenstrijdigheid met art. 33 is geen sprake. Het tweede en derde lid van art. 33 zijn ook van toepassing op de gesubsidieerde bijzondere scholen. „Zooveel mogelijk" is geenszins bedoeld om het aantal vakken te verminderen, maar om den omvang der vakken te beperken.

ad art. 75 § 5. Naar aanleiding van de bepaling in het ontwerp, dat voor meerdere krachten boven het toegestane aantal geen bijdrage wordt verleend, gaven enkele leden in overweging om voor één onderwijzer boven het maximum subsidie te verleenen. De M. v. A. zegt nu hierop :

Deze quaestie zal geregeld worden bij de herziening van de aan het bijzonder onderwijs toe te kennen subsidie.

ad art. 78. Het is gebleken, dat bij toepassing van dit artikel een onderwijzer tweede klasse, die als hoofd eener school optreedt, zou moeten gerekend worden onder *b* in plaats van *a*, zooals voor de berekening der bijdrage, die het bestuur zijner school voor hem ontvangt, het geval is, wat een vermindering van f 200.— beteekent. Daaraan wordt tegemoet gekomen door de overgangsbepaling, die toegevoegd is aan artikel 130 (nieuw 127) welke luidt :

„Voor den onderwijzer 2e klasse, die desen rang verkregen heeft volgens het bepaalde in de verordening van 5 Juli|17 Oct. 1884 (P. B. no.16) wordt, indien hij optreedt als hoofd eener school, dezelfde bijdrage verleend als genoemd in art. 78, onder *a*." (= f 200 meer. *Red.*)

Tusschen de artikelen 83 en 84 wordt ingelascht :

c. *Van de bijdragen voor de opleiding van leerkrachten voor het bijzonder onderwijs.*

Art. 84. Uit de koloniale kas kan op bij besluit te regelen voorwaarden aan kweekelingen bij het bijzonder onderwijs van de overige eilanden, die hun aanleiding voor het examen van hulponderwijzer of hulponderwijzeres op Curaçao ontvangen, eene ondersteuning worden verleend tot een bedrag, jaarlijks door den Gouverneur, gehoord den Inspecteur van het Onderwijs, vast te stellen, doch niet gaande boven de ondersteuning, die ingevolge het vierde lid van artikel 22 dezer verordening aan een kweekeling van de overige eilanden voor het volgen van normaallessen op Curaçao toegekend."

Als toelichting merkt de Gouverneur het volgende op :

De opleiding van kweekelingen tot geschikte hulponderwijzers of hulponderwijzeressen kan niet geschieden door de hoofden van buitenscholen op Curaçao of der scholen op de eilanden. De betere krachten op Curaçao zijn daartoe in de eerste plaats aangewezen. Het kost evenwel het bestuur der gesubsidieerde bijzondere scholen veel moeite kweekelingen van de overige eilanden te vinden, die hun verblijf op Curaçao kunnen bekostigen, vooral omdat zij op Curaçao niet, op haar eiland wel voor een bijdrage in aanmerking komen. Het bestuur draagt thans de kosten grootendeels zelve. Daar van een goede opleiding dier kweekelingen verbetering voor het onderwijs verwacht wordt en ook voor kweekelingen der openbare normaallessen ondersteuning verlangd wordt, acht ondergeteekende het verleenen van eene ondersteuning, als in het nieuwe artikel bedoeld, billijk. Het gehalte der kweekelingen zal er door stijgen en spoediger zal bereikt worden, dat een groot aantal kweekelingen door hulponderwijzeressen, zal zijn vervangen.

De art. 84—106 worden genummerd 85—107

ad. artt. 91, 92 en 93. Hierover zeide het V. V. :

Aangezien de akte van bekwaamheid om onderwijs te geven in de vakken, genoemd onder *i.* en *k.* van art. 5, volgens art. 91 *d.* verkregen kan worden en art. 24 de verordening niet toepasselijk verklaart op hem of haar, die *uitsluitend* onderwijs geeft in een of meer der daarin genoemde vakken, waaronder nuttige handwerken voor meisjes, werd door eenige leden de vraag gedaan of derhalve een (hulp) onderwijzeres, die het examen, in art. 92 en 93 bedoeld, gedaan heeft, aan de school, waaraan zij verbonden is, geen onderwijs in nuttige handwerken mag geven. Indien dit de bedoeling is, is deze aangelegenheid, naar de meening van de leden, die de vraag stelden, eigenaardig geregeld, want als de persoon de onderwijsakte *niet* had, zou zij volgens art. 24 wel onderwijs mogen geven. Tot nu toe wordt dat onderwijs door verscheidene personen zonder afgelegd examen gegeven, zonder dat daartegen bezwaar is gemaakt. De art 5, 24, 91, 92, en 93 maken het mogelijk een examen te eischen en den bestaanden toestand te veranderen. Ligt dat in de bedoeling ? Zoo ja, kan dan, vroegen de leden aan het woord, niet als overgangsmaatregel de bevoegdheid worden verleend aan allen, die thans in nuttige handwerken onderwijs geven, om zonder examen daarmede voort te gaan ?

De Gouverneur antwoordde hierop :

Met verwijzing naar hetgeen omtrent het onderwijs in nuttige handwerken is medegedeeld ad art. 5 letter *k*, mag, waar het ontwerp omtrent dit vak geheel gelijkluidend is met de bestaande verordening, niet worden gedacht aan de voorop gezette bedoeling den toestand te veranderen. Toegegeven wordt, dat van de zijde van het schooltoezicht officiëel nooit bezwaar is gemaakt tegen het lesgeven door klasseonderwijzeressen, die geen akte voor nuttige handwerken bezitten, wel heeft de Inspecteur meermalen aangedrongen op het afleggen van examen. Er zijn dan ook sedert October 1914 uitgereikt 2 akten Nuttige en 3 akten Fraaie handwerken. Op vele scholen zijn de handwerklessen zoo geregeld, dat de jongens naar huis gaan, als de meisjes dat onderwijs ontvangen ; op enkele valt het onderwijs in de handwerken geheel buiten de gewone schooluren

Bij de schriftelijke en mondelinge behandeling van de huidige verordening werd aanvankelijk het bezit van de akte nuttige handwerken zeer gewenscht geacht, vervolgens werd gevraagd dat vak in artikel 12 op te nemen, waartegen geen bezwaar bestond. De redactie van artikel 12 in aanmerking genomen, moest onder de bestaande verordening geëischt zijn : bezit der akte handwerken voor haar die dat vak niet *uitsluitend* onderwijst. Ondergeteekende meent dat dit ook onder de nieuwe verordening geëischt mag en moet worden, maar wil bij wijze van overgang voor die scholen, waar het onderwijs in handwerken niet buiten de schooluren gegeven kan worden, gebruik maken van het bepaalde in artikel 13, 3e lid (n. l. van zijn bevoegdheid om in bijzondere gevallen, den I. v|h O. gehoord, vrijstelling te verleenen van de gevorderde bewijzen van bekwaamheid *Red.*) Teneinde ook het lesgeven in nuttige handwerken na de gewone schooluren te wettigen, is het tweede lid van artikel 73 aangevuld in den geest van de Nederlandsche wet. (n. l. dat geen twee uren verplicht onderwijs in dit vak behoeft gegeven te worden, wanneer blijkt, dat de schoolgaande kinderen daarin elders (b. v. na schooltijd *Red.*) voldoend onderwijs ontvangen *Red.*)

Ten slotte is door een toevoeging aan artikel 104 aan haar, die vóór de inwerkingtreding van de verordening van 13 Januari | 15 Maart 1904 (P. B. 1904 No. 7) het examen van hulponderwijzeres met gunstig gevolg hebben afgelegd volgens het bepaalde in het besluit van 8|12 December 1884 (P. B. 1884 No. 20), de bevoegdheid verleend onderwijs te geven in de nuttige handwerken.

St. Vincentius-stichting.

Bij dezen maakt het bestuur der St. Vincentius-stichting, opgericht den 16en Januari 1919, bekend, dat de functies van het bestuur zijn verdeeld als volgt:

B. A. J. Gijlswijk	Voorzitter
C. Ch. A. Vinken	Onder-voorzitter
J. v. d. Elsen	Secretaris
R. S. S. de Lannoy	Penningmeester
G. J. Dahlhaus	Commissarissen
J. Poiesz	Commissarissen
J. F. L. Romijn	Commissarissen

Curaçao, 22 Januari 1919.